

Nieuwe leesmethode: beperkt aantal leesstrategieën en nieuws van de dag maken van leerlingen betere lezers

DAT MOET IN DE KRANT

Basisschool Drakensteyn uit Enschede gebruikte tot een jaar geleden een methode voor begrijpend lezen, waarover eigenlijk niemand tevreden was. Zowel leerkrachten als leerlingen vonden de methode vreselijk saai en ingewikkeld. Afgelopen zomer is de school, na een proefperiode van een halfjaar, overgestapt op een ander programma: Nieuwsbegrip. De resultaten schieten omhoog en de leerlingen vinden lezen weer leuk!

"In onze vorige methode voor begrijpend lezen kwamen bijna dertig leesstrategieën aan bod. Veel te veel en onnodig ingewikkeld. De leerkracht besteedde vaak wel twintig minuten aan uitleg, voordat de leerlingen daadwerkelijk aan de slag konden. Vorig jaar heb ik de waardering over die methode onderzocht. Slechts vijftien procent van de leerlingen was tevreden. Van de leerkrachten was niemand tevreden. Duidelijker kon het signaal niet zijn dat we toe waren aan iets nieuws", zegt Gerard Regeling, ib'er op cbs. Drakensteyn.

Actualiteit boeit

In januari 2008 is de school de methode Nieuwsbegrip gaan gebruiken, aanvankelijk alleen in groep 4. De ervaringen waren

zo positief, dat werd besloten om het programma integraal in te voeren in de groepen 4 t/m 8.

Er zijn verschillende redenen waarom de school voor deze methode heeft gekozen. Allereerst de actualiteit. Scholen die een licentie hebben voor Nieuwsbegrip kunnen elke week nieuwe teksten downloaden over een actueel thema. Bijvoorbeeld: zeilster Laura wil solo de wereld rond, de Mexicaanse griep en de verkiezing van Obama. Bij elk onderwerp zijn teksten en opdrachten op verschillende niveaus beschikbaar.

Wilma Peters, leerkracht van groep 8: "Dat werkt echt goed. Leerlingen vinden de onderwerpen van de teksten meestal heel leuk. En ik merk dat zij echt beter gaan opletten wat er in de wereld

Nieuwsbegrip Basis in 't kort:

- **Betere resultaten voor begrijpend lezen**
- **Altijd actueel**
- **Enthousiaste leerlingen**
- **Meer interesse in het nieuws**
- **Meer kennis van de wereld**
- **Grotere woordenschat**
- **Niveaudifferentiatie in de klas mogelijk**

gebeurt. Begrijpelijk, want het onderwerp van de tekst wordt in de klas uitgebreid besproken. Zij vinden het fijn om dan mee te kunnen praten. Dat is toch een mooi effect!”

Slechts vijf leesstrategieën

Elke week staat in Nieuwsbegrip één leesstrategie centraal. “Een verademing”, zegt ib'er Gerard Regeling. “Onze vorige methode hanteerde 27 strategieën! Als ik afga op de ideeën van Kees Vernooy (een vooraanstaande autoriteit op het gebied van taal-leesonderwijs) is dat echt onnodig veel. Vernooy pleit ervoor om slechts een beperkt aantal leesstrategieën te gebruiken. Nieuwsbegrip heeft zijn advies opgevolgd en alleen wetenschappelijk onderbouwde strategieën toegepast.”

Ook leerkracht Wilma Peters vindt het prettig dat er slechts een klein aantal leesstrategieën aangeboden wordt: “Elke strategie komt ongeveer zeven keer in een jaar aan bod. Je merkt dat de leerlingen de strategie steeds beter gaan begrijpen en toepassen. Uiteindelijk is het natuurlijk de bedoeling dat de strategieën helemaal zijn ingesleten en dat de leerlingen ze automatisch en goed toepassen. Niet alleen bij de leeslessen, maar bijvoorbeeld ook tijdens de zaakvakken.”

Leerlingen als expert

In het aanleren van de vijf leesstrategieën hanteert de methode een specifiek didactisch instructiemodel. Gerard Regeling: “We maken gebruik van modellering, ofwel model-leren. Wanneer een strategie aan bod komt, laat de leerkracht zien hoe die kan worden toegepast op een tekst. Dat doet hij stap voor stap, hardop denkend. Aansluitend oefent de leerkracht de strategie samen met de kinderen. Pas in laatste instantie gaan de leerlingen er helemaal zelfstandig mee aan de slag, alleen of in kleine groepjes.”

“Wanneer een bepaalde strategie al een aantal keren aan bod is geweest, is het niet meer altijd noodzakelijk om zélf de toepassing ervan hardop voor te doen. Dan draag je de expertrol over aan de leerlingen zelf”, legt Wilma Peters uit. “Een tekst bestaat meestal uit zo'n vijf alinea's. De eerste alinea lees ik dan zelf. Ik illustreer hardop de toepassing van de strategie. Daarna zijn er enkele leerlingen, die de toepassing van de strategie in één alinea voordoen. Dat werkt heel goed. Het houdt de leerlingen betrokken en maakt de les heel levendig.”

Geweldige resultaten

Regeling heeft inmiddels op cbs Drakensteyn nogmaals de tevredenheid bij leerlingen en leerkrachten onderzocht. Het verschil is enorm: van de leerlingen is 72 procent positief over dit programma voor begrijpend lezen en van de leerkrachten zelfs 94 procent. Voor het bijhouden van de leesresultaten gebruikt de school onder meer de reguliere Cito-toetsen. “Begin 2008 – toen wij nog de oude methode gebruikten – scoorde 65 procent van de groep-8-leerlingen 'voldoende' bij begrijpend lezen. Inmiddels ligt dat percentage op 80 procent. Een geweldige resultaat!”

Methode of programma?

De school heeft ervoor gekozen om de oude methode voor begrijpend lezen helemaal niet meer te gebruiken. Tot voor kort was Nieuwsbegrip nog niet een complete methode; het programma was bedoeld om náást de reguliere methode voor begrijpend lezen te gebruiken. “In Nieuwsbegrip werden bijvoorbeeld alleen informatieve teksten aangeboden en daardoor werden dus niet alle kerndoelen volledig afgedekt. Om die reden staat wekelijks nog een les begrijpend lezen op het rooster. Daarin behandelen we dezelfde leesstrategie als in de Nieuwsbegrip-les, maar de leerlingen passen die toe op andersoortige teksten, zoals een gedicht, stripverhaal of recensie”, aldus Gerard Regeling.

Onlangs is de XL-versie van Nieuwsbegrip verschenen. Hierin is het probleem dat Gerard Regeling aansnijdt ondervangen. Deze uitgebreide versie bevat een grotere variëteit aan tekstsoorten en is wél bruikbaar als complete methode. Gerard Regeling houdt de mogelijkheid open dat zijn school op termijn deze XL-versie gaat gebruiken. Het besluit daarover is echter nog niet genomen.

Wilt u meer weten over Nieuwsbegrip: www.nieuwsbegrip.nl

Didactische principes Nieuwsbegrip:

- **Leerlingen zijn gemotiveerd om te lezen door eigen inbreng en actualiteit**
- **De methode biedt evidence based strategieën voor begrijpend lezen**
- **Een stappenplan is een hulpmiddel om de strategieën in samenhang te gebruiken**
- **Leerlingen passen strategieën vaak toe met automatisering als doel**
- **Een leesaanpak waarbij een expert hardop denkt, draagt bij aan beter tekstbegrip**
- **Leerlingen leren van elkaar**
- **Sleutelschema's ondersteunen tekstbegrip**
- **Veel aandacht voor woordenschat**
- **Leerlingen breiden kennis van de wereld uit**